

مقاله پژوهشی:

بررسی وضعیت احساس امنیت اجتماعی و عوامل اجتماعی - فرهنگی مؤثر بر آن در بین جوانان شهر لار

منصوره دسترنج و سمیه قنبری^۲

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۴/۰۸

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۱۲/۱۶

چکیده

احساس امنیت پدیده روان‌شناختی - اجتماعی است که دارای ابعاد گوناگونی می‌باشد. این احساس ناشی از تجربه‌های مستقیم و غیر مستقیم افراد از شرایط اوضاع و محیط پیرامونی است و افراد مختلف به صورت‌های گوناگون آن را تجربه می‌کنند. هدف این مقاله، بررسی وضعیت احساس امنیت اجتماعی جوانان می‌باشد. تحقیق حاضر در پی سنجش میزان تأثیر متغیرهای سن، جنس، تحصیلات، وضعیت اشتغال، وضعیت تأهل، طبقه اجتماعی، عضویت در انجمن‌ها، میزان استفاده از رسانه‌های جمعی بر احساس امنیت اجتماعی جوانان شهر لار بود. روش تحقیق این مطالعه، کمی است که به شیوه پیمایشی صورت گرفته است. جامعه آماری کلیه جوانان ۱۸-۲۹ سال شهر لار بود که با استفاده از فرمول کوکران، ۳۰۰ نفر به روش نمونه‌گیری طبقه‌بندی تصادفی به‌عنوان حجم نمونه انتخاب شدند. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه‌های استاندارد و محقق ساخته استفاده شده است که اعتبار آن به روش صوری و پایایی آن به روش ضریب آلفای کرونباخ تأیید گردید. پس از جمع‌آوری پرسشنامه‌ها، داده‌ها به وسیله نرم‌افزار آماری SPSS تجزیه و تحلیل شد. نتایج به دست آمده گویای آن است که میان متغیرهای سن، جنسیت، وضعیت اشتغال، عضویت در انجمن‌ها با متغیر وابسته، رابطه معنادار آماری وجود دارد، ولی بین متغیر میزان تحصیلات، وضعیت تأهل، طبقه اجتماعی، میزان استفاده از رسانه‌های جمعی و احساس امنیت اجتماعی رابطه معناداری مشاهده نشد.

کلیدواژه‌ها: امنیت، امنیت اجتماعی، جوانان، شهرستان لار

۱. گروه جامعه‌شناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران (نویسنده مسؤل) m_dastranj@pnu.ac.ir

۲. گروه علوم سیاسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران s.ghanbari@pnu.ac.ir

مقدمه

امروزه تمام عرصه‌های زندگی اجتماعی انسان متأثر از امنیت است. هیچ پدیده‌ای در زندگی اجتماعی وجود ندارد که امنیت در شکل‌گیری و یا نوسانات آن بی‌تأثیر باشد (صالحی، ۱۳۸۵: ۳۹). امنیت از جنبه‌های مختلف اجتماعی، اساسی‌ترین و کلیدی‌ترین بحث جوامع انسانی است و این امنیت می‌تواند در زمینه‌های اجتماعی، قضایی و حتی تغذیه، جامعه و خانواده مطرح شود (اونیل، ۲۰۰۲: ۱۲).

می‌توان گفت امنیت پیش‌زمینه یک اجتماع سالم و احساس امنیت بسترساز توسعه جوامع انسانی است و سعادت یک اجتماع در گرو حفظ و بقای امنیت و احساس ناشی از آن است.

مفهوم امنیت اجتماعی و احساس امنیت شهروندان، به‌عنوان عنصر کلیدی در دستیابی به اهداف پیش‌بینی‌شده، از اهمیت به‌سزایی برخوردار بوده و همیشه توجه جامعه‌شناسان و جرم‌شناسان را در پی داشته است. احساس امنیت شهروندان موجب بالا رفتن آسایش و رفاه آن‌ها و پذیرش انجام امور تعهد و مسئولیت خواهد شد. ریشه لاتین امنیت واژه Secures می‌باشد که در لغت به معنای نداشتن دلهره و دغدغه است.

احساس امنیت به نبود هراس و بیم نسبت به حقوق و آزادی‌های مشروع، اطمینان و آرامش خاطر، ایمنی، آرامش قلب و خاطر جمع بودن است (نوروزی و فولادی سپهر، ۱۳۸۸: ۱۴۹). احساس امنیت تلفیقی از عوامل فردی، روانی و اجتماعی تلقی می‌شود. صاحب‌نظران مکتب کپنهاک امنیت را در دو بعد عینی و ذهنی مطرح می‌کنند (بوزان و ویور، ۱۹۹۸: ۱). امنیت، بعد عینی مسئله و احساس امنیت به‌عنوان بعد ذهنی تلقی می‌شود. نکته‌ای که در باب امنیت باید بدان توجه شود، نقش و وجود احساس امنیت در بین افراد جامعه در بعد ذهنی در کنار وجود امنیت در بعد عینی است و به همین دلیل، برخی از کارشناسان

---

1. O'Neill

2. Buzan & Weaver

احساس امنیت را مقدم بر وجود عینی امنیت معرفی می‌کنند. از نگاه علمای مکتب کپنهاگ امنیت مطلق قابل تصور نیست و وجود درصدی از ناامنی و بحران، عامل بالندگی و پویایی حیات بشری است (سیسپ، ۲۰۰۲: ۱۰).

امنیت نیازی اساسی و همگانی است. اهمیت و ضرورت امنیت در پیوند ناگسستنی آن با زندگی است. در زمینه امنیت و ضرورت آن برای زندگی، همین بس که دانشمندان آن را به‌مثابه یکی از نیازهای اساسی انسان در نظر می‌گیرند (الدریج، ۲۰۰۵: ۳).

اندیشمندان از زوایای گوناگون بحث امنیت اجتماعی را مطرح کرده‌اند. گیدنز امنیت اجتماعی را شامل تمهیداتی جهت حفظ زندگی اعضای یک جامعه و سپس حفظ راه و روش زندگی آنان می‌داند (گیدنز، ۱۳۸۳: ۶۲۷).

از دیدگاه حقوق بشر، امنیت، اطمینان خاطری است که به موجب آن افراد می‌توانند در جامعه بدون هیچ‌گونه مزاحمتی به زندگی خود ادامه دهند (برژینسکی، ۱۳۶۹: ۱۲). پارسونز برای علقه امنیت، چهار بعد اساسی قائل است. امنیت جانی، امنیت مالی، امنیت فکری، امنیت جمعی (چلبی، ۱۳۷۵: ۷۶).

بوزان امنیت اجتماعی را به حفظ مجموعه ویژگی‌هایی ارجاع می‌دهد که بر مبنای آن افراد خود را عضو یک گروه خاص اجتماعی تلقی نموده‌اند.

از نظر مولار امنیت جوامع آشکارا با امنیت سیاسی پیوند دارد، اما مجزا از آن است. امنیت سیاسی به ثبات سازمانی کشورها، نظام‌های دولت و ایدئولوژی که به دولت و حکومت‌ها مشروعیت می‌بخشند مربوط می‌شود، اما امنیت اجتماعی به بقای گروه‌های اجتماعی توجه دارد که به جهت اشتراک اعضای آن در اندیشه، احساس و اعمال، کلیت یکپارچه‌ای را تشکیل می‌دهند که از آن به‌عنوان هویت یاد می‌شود. امنیت دولت دربرگیرنده حاکمیت به‌عنوان معیار نهایی خود است، اما امنیت اجتماعی دربرگیرنده هویت است و هر دو آنان بر بقا دلالت دارند (نویدینا، ۱۳۸۲: ۶۱).

امنیت سطوح متعددی دارد که مهم‌ترین آن امنیت در سطح خرد و امنیت در سطح کلان است. امنیت در سطح خرد شامل فرد و گروه‌های اجتماعی است، درحالی‌که امنیت در سطح کلان شامل دولت و نهادهای فرافردی می‌باشد (لکزایی، ۱۳۸۵: ۱۳۷).

برقراری امنیت و احساس آن می‌تواند پتانسیل نیرومندی برای رشد و تعالی از سطح فردی تا فراملی را در برگیرد و البته، عکس آن نیز صادق است. در شرایط عدم امنیت، گسترش آسیب‌های اجتماعی و افزایش جرم و جنایت به‌عنوان نشانه‌هایی برای ضعف آن تلقی می‌شود و بیانگر تنزل امنیت اجتماعی است.

یکی از دلایل مهم احساس ناامنی، ممکن است به خاطر موقعیت و وضعیت خاص حاکم بر یک جامعه باشد و فرد به خاطر پاره‌ای از عوامل مخل امنیت در جامعه احساس ناامنی کند. احساس امنیت در یک جامعه به احساس روانی شهروندان از میزان وجود یا عدم وجود امنیت در آن جامعه ناشی می‌شود و هرچه میزان فراوانی جرم بالاتر باشد، احساس امنیت در آن جامعه پایین‌تر است (گروسی و همکاران، ۱۳۸۶: ۳۰).

احساس ناامنی در جامعه، موجب کاهش سطح بهداشت روانی شده و تحقق این ناامنی، سلب اعتماد اجتماعی را پدید می‌آورد. در چنین شرایطی، جامعه دچار گسست‌هایی در شبکه روابط اجتماعی می‌شود. درواقع احساس ناامنی باعث به وجود آمدن تنش، اضطراب، بی‌قراری و حتی بیماری‌های روانی خواهد شد. فقدان احساس ناامنی در جامعه باعث می‌شود که افراد از حوزه عمومی کناره‌گیری کرده و زندگی و فعالیت‌های خود را در ترس و انزوا ادامه دهند (بیات، ۱۳۸۸: ۱۷).

افراد مختلف با توجه به تنوع محیط پیرامونی، بیش متفاوتی از مقوله امنیت داشته و احساس امنیت را با توجه به نظام اقتصادی، نظام سلامت و تجربه‌های فردی ناامنی، متغیر دانسته و دلهره ناشی از احساس ناامنی را بیشتر از لایه‌های عینی و واقعی ناامنی و وقوع جرم، در اذهان دارند (لیندستروم، ۲۰۰۸: ۱).

اهمیت امنیت در متون دینی نیز مورد توجه بوده و آیات و عبارات زیادی در قرآن کریم دلالت بر اهمیت و ارزش ویژه امنیت دارد. با دقت در این آیات می‌توان دریافت که مقوله امنیت چنان جایگاه رفیع و بلندی دارد که خداوند ویژگی زندگی مطلوب وعده داده‌شده به مؤمنان را جایگزینی امنیت به جای ترس و وحشت معرفی می‌کند. خداوند به کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده‌اند وعده می‌دهد که قطعاً آنان را حکمران روی زمین خواهد کرد، همان‌گونه که به پیشینیان آن‌ها خلافت روی زمین را بخشید و دین و آیینی را که برای آنان پسندیده، پابرجا و ریشه‌دار خواهد ساخت و ترسشان را به امنیت و آرامش مبدل می‌کند؛ آن‌چنان‌که تنها مرا می‌پرستند و چیزی را شریک من نخواهند ساخت و کسانی که پس از آن کافر شوند، آن‌ها فاسق‌اند (نور، آیه ۵۵).

همچنین در آیه دیگری شهری که در آن امنیت باشد، از مثل و الگوهای قرآنی است (نحل، آیه ۱۱۲).

امروزه نقش و اهمیت امنیت در پیشرفت هر جامعه‌ای تا بدان‌پایه است که آن را بستر و پیش‌نیاز هرگونه توسعه‌ای دانسته‌اند. امنیت نقش تعیین‌کننده و مهمی را در ایجاد انواع توسعه ایفا می‌نماید (چلبی، ۱۳۷۵: ۲۵).

بدون شک امنیت یکی از ضروری‌ترین نیازهای انسان و زیربنای رشد و شکوفایی اوست. امنیت به‌عنوان یک نیاز فردی تأثیرات کلان اجتماعی نیز دارد و یکی از عوامل زمینه‌ساز رشد و توسعه جوامع است. احساس امنیت زمینه مشارکت اجتماعی افراد را فراهم نموده و از این طریق راه را برای توسعه هموار می‌سازد.

باری بوزان در زمینه ضرورت امنیت اجتماعی در سطح جامعه بیان می‌کند که این پدیده را باید مجموعه‌ای از ویژگی‌هایی دانست که بر مبنای آن، افراد خودشان را عضوی از یک گروه خاص اجتماعی تلقی می‌نمایند و به بیان دیگر ضرورت این پدیده اجتماعی در این است که این پدیده معطوف به بخشی از جنبه‌های زندگی شخصی است که هویت‌های گروهی را تنظیم می‌نماید. بر اساس چنین ضرورتی «باری بوزان معنای

ارگانیک امنیت اجتماعی را به عنوان هویت در جامعه مورد اهتمام قرار داده و امنیت اجتماعی را مترادف با امنیت هویتی تلقی می نماید» (ترابی و همکاران، ۱۳۸۳: ۴۱-۴۰).

ضرورت انجام این تحقیق از آن روست که مقوله امنیت به مثابه یک آرمان و واقعیت به عنوان یکی از حقوق اساسی مردم مطرح است و درنهایت، برآیند مجموعه‌ای از تعامل‌ها، تعاون و سازگاری بین اجزای مختلف نظام اجتماعی است. هم از این روست که دولت‌ها و سیاست‌گذاران، وقت و امکانات وسیعی را صرف تأمین آن می‌کنند؛ چراکه احساس امنیت لازمه تداوم حیات نظام سیاسی و اجتماعی است.

با توجه به آنچه ذکر شد، شناخت عوامل مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی در بین جوانان از اهمیت فوق‌العاده‌ای برخوردار است.

هدف اصلی این تحقیق بررسی میزان احساس امنیت اجتماعی جوانان شهر لار و چگونگی تأثیر عوامل مختلف بر آن می‌باشد. در راستای این هدف، هدف‌های فرعی‌تری از جمله مشخص کردن میزان تأثیر هر یک از عوامل مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی بر امنیت اجتماعی مدنظر قرار گرفته است.

بر این اساس سؤال‌های اصلی این تحقیق از این قرار است: احساس امنیت اجتماعی جوانان شهر لار به چه میزان است؟ عوامل مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی کدامند؟ آیا بین متغیرهای (سن، جنسیت، طبقه اجتماعی، وضعیت تأهل، میزان تحصیلات، وضعیت اشتغال، عضویت جوانان در انجمن، میزان استفاده جوانان از رسانه‌های جمعی) و احساس امنیت اجتماعی رابطه وجود دارد؟

برای بررسی وضعیت احساس امنیت اجتماعی جوانان و عوامل اجتماعی- فرهنگی مؤثر بر آن، فرضیه‌های زیر آزموده شده است.

میزان احساس امنیت اجتماعی افراد با توجه به سن آن‌ها متفاوت است.

میزان احساس امنیت اجتماعی افراد با توجه به جنس آن‌ها متفاوت است.

میزان احساس امنیت اجتماعی افراد با توجه به وضعیت تأهل آن‌ها متفاوت است.

میزان احساس امنیت اجتماعی افراد با توجه به میزان تحصیلات آن‌ها متفاوت است.

میزان احساس امنیت اجتماعی افراد با توجه به وضعیت اشتغال آنها متفاوت است.
میزان احساس امنیت اجتماعی افراد با توجه به طبقه اجتماعی آنها متفاوت است.
میزان احساس امنیت اجتماعی افراد با توجه به عضویت آنها در انجمن‌ها آنها متفاوت است.

میزان احساس امنیت اجتماعی افراد با توجه به میزان استفاده آنها از رسانه‌های جمعی متفاوت است.

مبانی نظری تحقیق

پیشینه تحقیق

بیات (۱۳۸۷) در پژوهشی به «تیین جامعه‌شناختی احساس امنیت در بین شهروندان تهرانی» با تأکید بر نقش پرداخت رسانه‌ای و سرمایه اجتماعی» پرداخته است. تحقیق حاضر با هدف بررسی متغیرهای مؤثر بر احساس امنیت در شهر تهران صورت پذیرفته است. متغیرهای مطرح در این پژوهش شامل عوامل فردی و خانوادگی، میزان بروز جرائم، در معرض جرم واقع شدن، عملکرد پلیس و پرداخت رسانه‌ای می‌باشد. چارچوب نظری تحقیق بنا به تناسب موضوع با رویکرد نظری آسیب‌پذیری، تجربه جرم در خصوص احساس امنیت را مورد استفاده قرار داده و فرضیه‌های تحقیق استخراج شده است. بر این مبنا مدل تحقیق ساخته و پرداخته و سؤالات و فرضیات تحقیق تدوین گردیده است. روش تحقیق در این بررسی از نوع پیمایشی و اطلاعات به‌وسیله پرسشنامه جمع‌آوری گردید. جامعه آماری تحقیق شامل شهروندان بالای ۱۸ سال ساکن شهر تهران می‌باشد که تعداد ۷۷۸ نفر از آنان به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب و مورد مصاحبه قرار گرفتند. نتایج تحقیق نشان داد، میزان احساس ناامنی از حیث جنسیت، منطقه محل سکونت، تأهل، سن پاسخگویان متفاوت است، بین میزان احساس ناامنی و متغیرهای میزان بروز جرائم، پرداخت رسانه‌ای، هویت و اعتماد رابطه معنی‌دار وجود دارد.

هاشمیان‌فر و کشاورز (۱۳۹۱) در پژوهشی به «بررسی جامعه‌شناختی گستره احساس امنیت اجتماعی در شهر اصفهان» پرداخته‌اند. هدف از این پژوهش، «تبیین جامعه‌شناختی گستره و شعاع احساس امنیت اجتماعی شهروندان شهر اصفهان» است. برای تبیین مسئله و تعیین چارچوب نظری از دیدگاه‌های جامعه‌شناختی و مکاتب مربوط به این حوزه‌ها، استفاده و فرضیات پژوهش از آن استخراج شد. این تحقیق به صورت پیمایشی و با ابزار پرسشنامه در بین شهروندان بالای ۱۸ سال اصفهانی از کلیه اقشار و گروه‌های اجتماعی در سال ۱۳۹۰ انجام شده است. روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای بوده و حجم نمونه پژوهش ۳۸۴ نفر در سه منطقه اصفهان است. نتایج جدول همبستگی متغیرهای مستقل با متغیر وابسته نشان می‌دهد که کلیه متغیرهای مستقل به کار گرفته‌شده در این پژوهش، به جز متغیر گرایش‌های مذهبی و پایگاه اقتصادی-اجتماعی، رابطه معناداری با احساس امنیت اجتماعی شهروندان شهر اصفهان دارند.

ضرابی و همکاران (۱۳۹۱) پژوهشی با عنوان «سنجش عوامل مؤثر بر احساس امنیت شهروندان شهر مشهد با تأکید بر عملکرد پلیس و رسانه‌های جمعی» انجام داده‌اند. نوشتار حاضر بر آن است تا با تأکید بر دو عامل رسانه‌های جمعی و عملکرد پلیس، به بررسی احساس امنیت شهروندان شهر مشهد بپردازد. روش تحقیق در این پژوهش توصیفی، تحلیلی بوده که از طریق مطالعات کتابخانه‌ای و پرسشنامه اطلاعات جمع‌آوری و با استفاده از نرم‌افزار SPSS اطلاعات تجزیه و تحلیل و فرضیات آزمون شده است. نتایج تحقیق بیانگر آن است که بین احساس امنیت شهروندان شهر مشهد و شاخص‌های عملکرد رسانه‌ها و عملکرد پلیس، رابطه معناداری وجود دارد؛ و در نهایت، راهکارهای مناسب برای ارتقای امنیت اجتماعی مناطق شهری ارائه شده است.

نایبی و همکاران (۱۳۹۲) در تحقیقی به «بررسی وضعیت احساس امنیت اجتماعی در بین جوانان شهر تهران» پرداخته‌اند. روش به کار گرفته‌شده در این تحقیق از نوع پیمایشی است که با استفاده از مصاحبه ساختمند با ۴۰۰ نفر که به صورت تصادفی انتخاب شده بودند، مصاحبه شده است. نتایج تحقیق نشان داد جنسیت، فردگرایی و مخاطرات جهانی به‌عنوان متغیرهای

آسیب‌پذیری؛ تصور از میزان جرم به عنوان متغیر فضای اجتماعی و تجربه غیر مستقیم جرم به عنوان متغیر تجربه جرم بر احساس امنیت اجتماعی تأثیر داشته‌اند.

بنی فاطمه و سلیمی (۱۳۹۲) در مطالعه‌ای به بررسی «احساس امنیت اجتماعی جوانان و عوامل اجتماعی مرتبط با آن» پرداخته‌اند. این تحقیق به روش پیمایشی و با استفاده از تکنیک پرسشنامه انجام گرفته است. جامعه آماری تحقیق، کلیه دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد بوکان است که حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران، ۲۴۲ نفر محاسبه شده است. شیوه نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای متناسب با حجم نمونه بود. اطلاعات جمع‌آوری شده با نرم‌افزار spss تجزیه و تحلیل شده و فرضیات مورد آزمون قرار گرفته است. نتایج تحقیق نشان داد که میزان احساس امنیت اجتماعی در بین دانشجویان در حد متوسط می‌باشد. همچنین بر اساس ضریب همبستگی پیرسون، احساس امنیت اجتماعی با متغیرهای مشارکت، نظم، روابط، هویت و کنترل اجتماعی دارای همبستگی مستقیم و معنی‌دار بوده است ولی احساس امنیت اجتماعی بر اساس جنسیت و قومیت دانشجویان معنی‌دار نبوده است.

باپیری و همکاران (۱۳۹۴) در تحقیقی به «بررسی میزان احساس امنیت اجتماعی و برخی عوامل مرتبط با آن در بین دانشجویان دانشگاه‌های استان ایلام» پرداخته‌اند. جامعه آماری این پژوهش را تمامی دانشجویان شاغل به تحصیل در دانشگاه‌های استان ایلام تشکیل داده‌اند که از میان آن‌ها و بر اساس فرمول کوکران، تعداد ۳۸۴ نفر به عنوان حجم نمونه انتخاب گردیدند. شیوه نمونه‌گیری نیز چندمرحله‌ای بوده و برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه استفاده شده است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که بین متغیرهای جنسیت، وضعیت تأهل، وضعیت اشتغال و بومی و غیربومی بودن با برخی از ابعاد احساس امنیت، رابطه معنادار وجود دارد.

مفهوم‌شناسی متغیر تحقیق

متغیر وابسته در این تحقیق، احساس امنیت اجتماعی می‌باشد. احساس امنیت را می‌توان در امان بودن یا در امان حس کردن خود از تهدید، صدمه، آسیب و یا خطر تعریف

نمود (اولایولا؛ ۲۰۱۳: ۳۰). فرهنگ آکسفورد این واژه را با عبارت زیر تعریف کرده است: شرایطی که در آن یک موجود در معرض خطر نبوده یا از خطر محافظت می‌شود (مانند، ۱۳۷۹: ۴۶). گیدنز احساس امنیت اجتماعی را شامل تمهیداتی جهت حفظ زندگی اعضای یک جامعه و سپس حفظ راه و روش زندگی آنان می‌داند (گیدنز، ۱۳۸۳: ۶۲۷).

از دیدگاه حقوق بشر احساس امنیت، اطمینان خاطری است که به موجب آن افراد می‌توانند در جامعه بدون هیچ‌گونه مزاحمتی به زندگی خود ادامه دهند (برژینسکی، ۱۳۶۹: ۱۲).

احساس امنیت زمینه‌ی مشارکت اجتماعی افراد را فراهم نموده و از این طریق راه را برای توسعه هموار می‌سازد. هرچند احساس امنیت، ارتباط مستقیمی با امنیت دارد اما می‌تواند تحت تأثیر عوامل مداخله‌گر دیگری قرار گرفته و با وجود امنیت نسبی، افراد احساس ناامنی نمایند.

در این تحقیق، متغیر احساس امنیت اجتماعی در قالب ۲۰ سؤال و به صورت طیف لیکرت سنجیده شد. پاسخ‌ها به صورت خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم و خیلی کم مشخص و با توجه به مفهوم سؤال‌ها کدگذاری شدند.

چارچوب نظری

نظریه‌ها و مدل‌های متعددی برای تبیین احساس امنیت اجتماعی وجود دارد. در این پژوهش از نظریه‌های زیر استفاده شده است.

بر اساس نظریه نیاز انسانی، احساس امنیت زمانی حاصل می‌شود که نیازهای اساسی انسان برآورده شود، در غیر این صورت انسان با ناامنی روبه‌رو می‌شود (اسمان و کتل؛ ۱۹۹۰: ۱۷۵-۱۶۹). از معروف‌ترین صاحب‌نظران این تئوری سایتس است که نیازهای اساسی انسان را نیاز به واکنش، امنیت، به رسمیت شناختن، انگیزش، عقلانیت و کنترل می‌داند (سایتس؛ ۱۹۷۳: ۷۱).

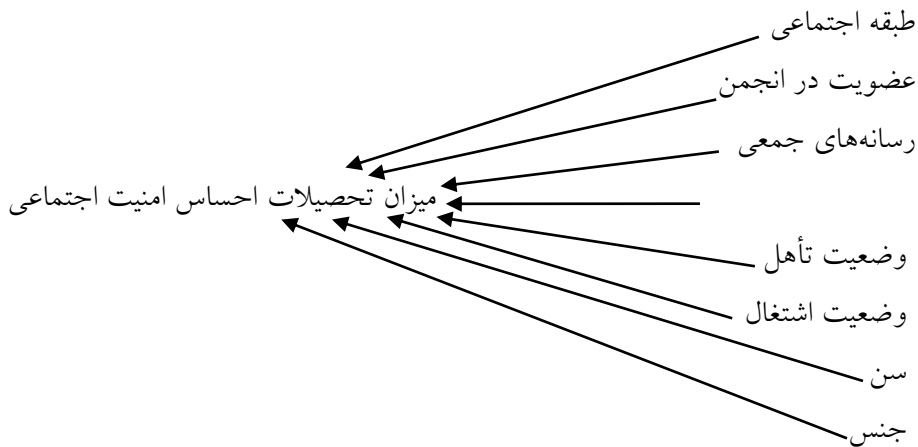
1. Olayiwola
2. Eeseman & Kattle
3. Sites

بر اساس نظریه فشار اجتماعی که رفتارهای انحرافی را نتیجه فشارهایی می‌داند که بعضی از مردم را وادار به کج‌روی و بروز ناامنی می‌کند، تأثیر شرایط محیطی بر روی ابعاد امنیت اجتماعی، یعنی امنیت جانی، امنیت مالی و غیره یکسان و یک‌جهت نیست. پایه این نظریه را اعتقاد به این مسئله تشکیل می‌دهد که عوامل و ویژگی‌های فردی به‌خصوص طبقه اجتماعی، تعیین‌کننده میزان احساس امنیت است و هرچه فرد از لحاظ وضعیت اقتصادی و رفاهی در موقعیت مناسب‌تری قرار داشته باشد، میزان احساس امنیت این فرد نیز بالاتر رفته و هرچه فرد به لحاظ اقتصادی ضعیف‌تر باشد و در تأمین نیازهای کمی و کیفی زندگی‌اش ناتوان باشد، در نتیجه احساس آسیب‌پذیری بیشتری می‌کند و به لحاظ داشتن احساس امنیت نیز در سطح پایین‌تری قرار می‌گیرد (کامران و شعاع برآیادی، ۱۳۸۹: ۴۱).

یکی دیگر از نظریه‌هایی که به امنیت پرداخته است، نظریه نیازهای سلسله‌مراتبی مازلو است. مازلو نیازهای انسان را در پنج دسته تقسیم می‌کند که عبارت است از: نیازهای جسمانی، نیازهای ایمنی، نیازهای تعلق و عشق، نیازهای احترام و نیازهای خودشکوفایی (مازلو، ۱۳۷۲: ۱۰۱).

در سلسله‌مراتب نیازهای مازلو، نیاز به امنیت و ایمنی در مرتبه دوم قرار دارند و مواردی چون امنیت، ثبات، وابستگی، حمایت، رهایی از ترس و نگرانی و آشفتگی، نیاز به سازمان و نظم و قانون، داشتن حامی مقتدر و نظایر آن را شامل می‌شود. اگر نیازهای جسمانی به‌طور نسبی برآورده شوند، این نیازهای جدید ظاهر می‌شوند. نیازهای ایمنی، می‌توانند مانند نیازهای جسمانی کاملاً بر ارگانیزم مسلط شوند. آن‌ها می‌توانند به‌عنوان سازمان‌دهندگان تقریباً انحصاری رفتار، با به خدمت گرفتن همه قابلیت‌های ارگانیزم، عمل کنند. در این شرایط، ارگانیزم، صرفاً به دنبال ایمنی است (همان: ۷۴-۷۸).

مدل مفهومی تحقیق

روش‌شناسی

تحقیق حاضر که از نوع تحقیق‌های «کمی» است، یک تحقیق مقطعی، تبیینی و کاربردی می‌باشد که به شیوه پیمایشی صورت گرفته است. روش تحقیق مورد استفاده در این پژوهش، روش تحقیق موردی است. جامعه آماری در این تحقیق کلیه جوانان ۱۸-۲۹ سال شهر لار است که تعداد این افراد بر مبنای اطلاعات واحد آمار شهرستان لار، ۱۴۰۰ نفر بوده است. در این پژوهش به منظور تعیین حجم نمونه، از فرمول کوکران و جدول لین استفاده شد و با استفاده از این فرمول، حجم نمونه برابر با ۳۰۰ نفر محاسبه گردید. همچنین به منظور تعیین افراد نمونه مورد نظر، از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌بندی استفاده شد. طبق این روش نمونه‌گیری، شهر لار به دو منطقه یا بافت (قدیم و جدید) تقسیم شده است. از این مناطق، حوزه‌هایی به‌طور تصادفی انتخاب گردید و سپس خانواده‌هایی انتخاب شدند و از افراد واجد شرایط مصاحبه به عمل آمد.

در این تحقیق به منظور جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه استفاده شده است. پرسشنامه، یکی از ابزارهای جمع‌آوری اطلاعات در تحقیق‌های پیمایشی است. به منظور اطمینان یافتن از اینکه، آیا ابزار پرسشنامه، همان چیزی را می‌سنجد که مورد انتظار است، سؤال‌های

طراحی شده را چند تن از اساتید مورد بررسی قرار دادند و اشکال‌های آن رفع گردید. در واقع این بدان معنا است که، به‌منظور اعتباربخشی به پرسشنامه از «اعتبار صوری» استفاده شده است. برای اطمینان یافتن از پایایی ابزار تحقیق از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است. طبق قاعده تجربی، آلفا دست کم باید ۰/۷۰ باشد تا بتوان مقیاس را دارای پایایی به شمار آورد (دواس، ۱۳۸۳: ۲۵۳-۲۵۲).

نتایج گویای آن بود که ضریب آلفای کرونباخ برای طیف امنیت اجتماعی (۰/۷۱) بوده است؛ بنابراین با توجه به مقادیر محاسبه‌شده آلفای کرونباخ، گویه‌های مربوط به امنیت اجتماعی از قابلیت اعتماد لازم برخوردار بوده و در پرسشنامه نهایی از این سؤالات استفاده گردید.

پس از گردآوری داده‌ها از نمونه مورد مطالعه به‌وسیله پرسشنامه، اطلاعات کدگذاری و وارد کامپیوتر شد و سپس با استفاده از نرم‌افزار رایانه‌ای spss در سطح توصیفی و استنباطی به تجزیه و تحلیل داده‌ها پرداختیم. آمارهای توصیفی مورد استفاده در این پژوهش عبارت‌اند از: توزیع فراوانی، درصد و میانگین. به‌منظور بررسی فرضیه‌ها و آزمون مدل تحقیق، در قسمت آمار استنباطی با توجه به ماهیت و سطح سنجش متغیرها، از روش‌های پیشرفته آماری نظیر همبستگی، رگرسیون، آزمون تی، تحلیل واریانس یک‌طرفه استفاده شد.

۱. یافته‌ها

یافته‌ها نشان می‌دهد از کل پاسخگویان، ۲۵/۳ درصد در رده سنی ۲۰-۱۸ سال، ۴۲/۳ درصد در رده سنی ۲۴-۲۱ سال و در نهایت ۳۲/۳ درصد در رده سنی ۲۹-۲۵ سال قرار دارند. میانگین سنی پاسخگویان ۲۳/۰۵ سال بود.

بر اساس یافته‌های تحقیق، حدود ۴۲ درصد افراد مرد و ۵۸ درصد زن، ۵۸/۷ درصد مجرد و ۴۱/۳ درصد متأهل، ۳۲/۳ درصد شاغل و ۶۷/۷ درصد غیر شاغل بودند. از نظر تحصیلات، بیشترین تعداد پاسخگویان را افراد دارای تحصیلات دیپلم با ۳۰/۳ درصد و کمترین تعداد را افراد دارای تحصیلات سیکل با ۱۷/۷ درصد به خود اختصاص داده‌اند.

در ارتباط با سؤال اول تحقیق، مبنی بر اینکه احساس امنیت اجتماعی جوانان شهر لار به چه میزان می‌باشد، یافته‌ها از این حاکی است که، احساس امنیت اجتماعی ۱۴/۷ درصد از پاسخگویان در سطح پایین، ۶۸ درصد در سطح متوسط و ۱۷/۳ درصد در سطح بالا می‌باشد.

جدول ۱- توزیع فراوانی و درصد پاسخگویان برحسب ویژگی‌های اجتماعی- فرهنگی و جمعیتی

سن	فراوانی-درصد	وضعیت تأهل	فراوانی-درصد	تحصیلات	فراوانی-درصد	عضو انجمن	فراوانی-درصد	تحصیلات پدر	فراوانی-درصد	تحصیلات مادر	فراوانی-درصد
۱۸-۲۰ سال	۷۶	مجرد	۱۷۶	سیکل	۵۳	عدم عضویت	۴۷/۳	بی سواد	۱۴۲	بی سواد	۱۱۹
۲۱-۲۴ سال	۱۲۷	متاهل	۱۲۴	دیپلم	۹۱	دانش آموزی	۱/۰	ابتدایی	۶۲	ابتدایی	۸۱
۲۵-۲۹ سال	۹۷	کل	۳۰۰	فوق دیپلم	۷۹	علمی	۱۰/۳	سیکل	۳۱	سیکل	۴۱
کل	۳۰۰	طبقه اجتماعی	فراوانی-درصد	لیسانس و بالاتر	۷۷	ادبی	۶/۷	دیپلم	۴۶	دیپلم	۴۰
جنسیت	فراوانی-درصد	بالا	۱۶	کل	۳۰۰	سیاسی	۱/۳	فوق دیپلم و بالاتر	۱۹	فوق دیپلم و بالاتر	۱۹
زن	۱۷۴	میانی	۲۲۶	وضعیت اشتغال	فراوانی-درصد	بسیج	۳۲/۳	کل	۳۰۰	کل	۳۰۰
مرد	۱۲۶	پایین	۵۸	شاغل	۹۷	سایر	۱/۳	امنیت اجتماعی	۴	متوسط	زیاد
کل	۳۰۰	کل	۳۰۰	غیر شاغل	۲۰۳	کل	۳۰۰	فراوانی-درصد	۴۴	متوسط	۵۲
					۶۷/۷				۱۴/۷	۰/۶۸	۱۷/۳

یافته‌های استنباطی

در راستای پاسخگویی به سؤال دوم این تحقیق که، عوامل مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی کدامند، یافته‌های تحقیق در قالب آزمون فرضیه‌های تحقیق در جدول‌های زیر ارائه می‌شود.

فرضیه ۱- میزان احساس امنیت اجتماعی افراد با توجه به سن آن‌ها متفاوت است. در آزمون رابطه بین سن و میزان احساس امنیت اجتماعی از تحلیل واریانس استفاده شده است. بر اساس سطح معنی‌داری به دست آمده $\text{Sig} = ۰/۰۵$ فرضیه ما مبنی بر احساس امنیت اجتماعی بیشتر جوانان سنین بالاتر نسبت به جوانان سنین پایین‌تر، تأیید می‌شود.

جدول ۲- نتایج تحلیل واریانس امنیت اجتماعی جوانان با سن آنها

سن	فراوانی	میانگین	انحراف استاندارد	اشتباه استاندارد	Mean Squares	F	Sig
۱۸-۲۰ سال	۷۶	۵۹/۷۳	۷/۲۵	۰/۸۳۱	۲۳۷/۲۰۸	۴/۲۵۵	۰/۰۱۵
۲۱-۲۴ سال	۱۲۷	۶۰/۰۳	۸/۱۴	۰/۷۲۲			
۲۵-۲۹ سال	۹۷	۶۲/۵۹	۶/۶۵	۰/۶۷۶			
کل	۳۰۰	۶۰/۷۸	۷/۵۴	۰/۴۳۵			

فرضیه ۲- میزان احساس امنیت اجتماعی افراد با توجه به جنس آنها متفاوت است. برای آزمون رابطه بین جنسیت و میزان احساس امنیت اجتماعی از آزمون تفاوت میانگین استفاده شد. نتایج به دست آمده نشان می دهد که رابطه بین جنسیت و احساس امنیت اجتماعی معنادار می باشد. با توجه به مقایسه میانگین ها می توان گفت که احساس امنیت اجتماعی در مردان بیشتر از زنان بوده است.

جدول ۳- نتایج آزمون تفاوت میانگین احساس امنیت اجتماعی جوانان بر حسب جنس آنها

جنس	فراوانی	میانگین	انحراف استاندارد	اشتباه استاندارد	t	Sig
زن	۱۷۴	۵۹/۳۵	۷/۵۹۹	۰/۵۷۶	-۳/۹۵۱	۰/۰۰۰
مرد	۱۲۶	۶۲/۷۶	۷/۰۳۷	۰/۶۲۶		

فرضیه ۳- میزان احساس امنیت اجتماعی افراد با توجه به وضعیت تأهل آنها متفاوت است. جدول شماره ۴ رابطه میان وضعیت تأهل و امنیت اجتماعی را بر اساس آزمون تفاوت میانگین نشان می دهد. بر اساس سطح معناداری به دست آمده $Sig=0/637$ فرضیه ما مبنی بر احساس امنیت اجتماعی بیشتر متأهلین نسبت به مجردین، مورد تأیید قرار نمی گیرد.

جدول ۴- نتایج آزمون تفاوت میانگین احساس امنیت اجتماعی جوانان بر حسب وضعیت تأهل آنها

وضعیت تأهل	فراوانی	میانگین	انحراف استاندارد	اشتباه استاندارد	t	Sig
مجرد	۱۷۶	۶۰/۶۱	۷/۶۲	۰/۵۷۴	-۰/۴۷۲	۰/۶۳۷
متاهل	۱۲۴	۶۱/۰۳	۷/۴۵	۰/۶۶۹		

فرضیه ۴- میزان احساس امنیت اجتماعی افراد با توجه به میزان تحصیلات آنها متفاوت است.

به منظور مطالعه رابطه تحصیلات با امنیت اجتماعی از تحلیل واریانس استفاده شده است. با توجه به مقدار F به دست آمده و سطح معناداری $\text{Sig}=0/433$ تفاوت میان میانگین‌ها رد می‌شود.

جدول ۵- نتایج تحلیل واریانس امنیت اجتماعی جوانان با تحصیلات آنها

تحصیلات	فراوانی	میانگین	انحراف استاندارد	اشتباه استاندارد	Mean Squares	F	Sig
سیکل	۵۳	۶۰/۸۳	۷/۱۳	۰/۹۷۹	۵۲/۲۹۷	۰/۹۱۷	۰/۴۳۳
دیپلم	۹۱	۵۹/۸۱	۶/۳۹	۰/۶۷۰			
فوق دیپلم	۷۹	۶۰/۹۶	۸/۲۴	۰/۹۲۷			
لیسانس و بالاتر	۷۷	۶۱/۷۲	۸/۳۰	۰/۹۴۶			
کل	۳۰۰	۶۰/۷۸	۷/۵۴	۰/۴۳۵			

فرضیه ۵- میزان احساس امنیت اجتماعی افراد با توجه به وضعیت اشتغال آنها متفاوت است.

همان‌گونه که در جدول شماره ۶ مشاهده می‌شود، برای دریافت تفاوت معناداری بین میانگین نمرات جوانان شاغل و غیر شاغل از آزمون تی مستقل استفاده شده است. مقدار t با سطح معناداری $\text{Sig}=0/026$ گویای آن است که تفاوتی معنادار بین میانگین‌های مشاهده شده وجود دارد و فرضیه ما قابل تأیید است.

جدول ۶ - نتایج آزمون تفاوت میانگین احساس امنیت اجتماعی جوانان برحسب وضعیت اشتغال آنها

وضعیت اشتغال	فراوانی	میانگین	انحراف استاندارد	اشتباه استاندارد	t	Sig
شاغل	۹۷	۶۲/۱۸	۷/۶۲	۰/۷۷۴	۲/۲۳۴	۰/۰۲۶
غیر شاغل	۲۰۳	۶۰/۱۱	۷/۴۳	۰/۵۲۱		

فرضیه ۶- میزان احساس امنیت اجتماعی افراد با توجه به طبقه اجتماعی آنها متفاوت است.

جدول شماره ۷ نشان دهنده تفاوت میانگین امنیت اجتماعی برحسب طبقه اجتماعی خانواده است. با توجه به مقدار F به دست آمده و سطح معنی داری $Sig=0/670$ تفاوت میانگینها به لحاظ آماری معنادار نیست.

جدول ۷- نتایج تحلیل واریانس امنیت اجتماعی جوانان با طبقه اجتماعی آنها

طبقه اجتماعی	فراوانی	میانگین	انحراف استاندارد	اشتباه استاندارد	Mean Squares	F	Sig
بالا	۱۶	۶۲/۲۵	۶/۵۶	۱/۶۴	۲۲/۹۴۴	۰/۴۰۱	۰/۶۷۰
میانی	۲۲۶	۶۰/۶۱	۷/۷۲	۰/۵۱۴			
پایین	۵۸	۶۱/۰۶	۷/۱۳	۰/۹۳۶			
کل	۳۰۰	۶۰/۷۸	۷/۵۴	۰/۴۳۵			

فرضیه ۷- میزان احساس امنیت اجتماعی افراد با توجه به عضویت آنها در انجمنها متفاوت است.

جدول شماره ۸ یافته‌های تحلیل واریانس امنیت اجتماعی را با عضویت جوانان در انجمنهای مختلف نشان می‌دهد. همان‌گونه که مشاهده می‌شود، بالاترین درصد میانگین مربوط به جوانان که عضو نیروی مقاومت بسیج بودند با $62/76$ و کمترین میانگین مربوط به دانش آموزان با $53/00$ درصد می‌باشد که این امر نشان دهنده تفاوت امنیت اجتماعی

برحسب عضویت در انجمن‌های مختلف می‌باشد. با توجه به مقدار F به دست آمده که برابر ۲/۶۹۹ و سطح معنی داری که ۰/۰۱۴ است، تفاوت مشاهده شده به لحاظ آماری معنی دار است.

جدول ۸ - نتایج تحلیل واریانس امنیت اجتماعی جوانان با عضویت آن‌ها در انجمن‌ها

عضویت در انجمن	فراوانی	میانگین	انحراف معیار	اشتباه استاندارد	Mean Squares	F	Sig
عضو نیستم	۱۴۲	۵۹/۶۵	۷/۲۴	۰/۶۰۷	۱۴۸/۶۵	۲/۶۹۹	۰/۰۱۴
دانش‌آموزی	۳	۵۳/۰۰	۴/۵۸	۲/۶۴			
علمی	۳۰	۶۲/۵۱	۷/۶۲	۱/۳۹			
ادبی	۲۰	۶۰/۰۰	۸/۱۵	۱/۸۲			
سیاسی	۴	۵۶/۰۰	۳/۸۲	۱/۹۱			
بسیج	۹۷	۶۲/۷۶	۷/۶۷	۰/۷۷۹			
سایر	۴	۵۸/۷۵	۳/۹۴	۱/۹۷			
کل	۳۰۰	۶۰/۷۸	۷/۵۴	۰/۴۳۵			

فرضیه ۸- میزان احساس امنیت اجتماعی افراد با توجه به میزان استفاده آن‌ها از رسانه‌های جمعی متفاوت است.

جدول شماره ۹ رابطه میان استفاده از رسانه‌های جمعی و امنیت اجتماعی را بر اساس ضریب همبستگی نشان می‌دهد. با توجه به سطح معنی داری به دست آمده $Sig=0/503$ فرضیه ما مبنی بر وجود رابطه معنی دار میان استفاده از رسانه‌های جمعی و احساس امنیت اجتماعی تأیید نمی‌شود.

جدول ۹- ضریب همبستگی امنیت اجتماعی با رسانه‌های جمعی

متغیر	R	R ²	Adj.R ²	اشتباه استاندارد	B	بتا	F	Sig
رسانه‌های جمعی	۰/۰۳۹	۰/۰۰۲	-۰/۰۰۲	۷/۵۵	۰/۵۶۳	۰/۰۳۹	۰/۴۴۹	۰/۵۰۳

نتیجه گیری

یکی از بااهمیت‌ترین نیازهای انسان در زندگی، برخورداری از امنیت است که در صورت فقدان آن، ترس، وحشت، سردرگمی و بی‌اعتمادی بر جامعه حاکم می‌شود. در این پژوهش که با هدف بررسی وضعیت احساس امنیت اجتماعی جوانان صورت گرفته است از بین کل جوانان شهر لار ۳۰۰ نفر از جوانان ۱۸-۲۹ سال این شهر به‌عنوان نمونه مورد مطالعه انتخاب شده‌اند. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که ۱۴/۷ درصد جوانان شهر لار دارای احساس امنیت اجتماعی کم، ۶۸ درصد در سطح متوسط و ۱۷/۳ درصد دارای احساس امنیت بالا بوده‌اند.

بررسی روابط بین متغیرها نشان داد که میزان امنیت اجتماعی به لحاظ جنسیت افراد متفاوت است. به طوری که میانگین احساس امنیت اجتماعی در بین زنان کمتر از مردان بوده است. این نتیجه با نتایج تحقیق تاج‌بخش و همکاران (۱۳۹۲)، خواجه‌نوری و کاوه (۱۳۹۲)، ضربی و همکاران (۱۳۹۱)، زارع شاه‌آبادی و ترکان (۱۳۹۰)، مختاری و همکاران (۱۳۹۱)، هاشمیان‌فر و کشاورز (۱۳۹۱)، بهیان و فیروزآبادی (۱۳۹۲) هماهنگ می‌باشد و با تحقیق بحری‌پور و رستگار خالد (۱۳۹۲)، نبوی و همکاران (۱۳۸۹) مغایرت داشت.

همچنین افراد در سنین مختلف از احساس امنیت متفاوتی برخوردار هستند، به طوری که امنیت اجتماعی جوانان سنین بالاتر نسبت به جوانان سنین پایین‌تر بیشتر می‌باشد که این نتیجه با تحقیق‌های تاج‌بخش و همکاران (۱۳۹۲)، خواجه‌نوری و کاوه (۱۳۹۲)، بهیان و فیروزآبادی (۱۳۹۲) هماهنگ بود.

یافته دیگری از این تحقیق نشان داد که جوانان شاغل از احساس امنیت اجتماعی بالاتری نسبت به جوانان غیر شاغل برخوردارند. نتیجه این تحقیق با نتایج تحقیق زارع شاه‌آبادی و ترکان (۱۳۹۰) مشابه است، در صورتی که تحقیق مختاری و همکاران (۱۳۹۱) نتایج متفاوتی را نشان داده است.

یافته دیگر این تحقیق این است که میان عضویت جوانان در انجمن‌ها و احساس امنیت اجتماعی آن‌ها رابطه معناداری وجود دارد. بدین معنی که جوانانی که عضو نیروی مقاومت بسیج بودند از احساس امنیت اجتماعی بالاتری برخوردارند.

بر اساس یافته‌های این تحقیق، بین وضعیت تأهل و امنیت اجتماعی رابطه معنی‌دار وجود نداشته است که این نتیجه با نتایج تحقیق مختاری و همکاران (۱۳۹۱) مشابه ولی با نتایج تحقیق‌های گروسی و همکاران (۱۳۸۶)، خواجه‌نوری و کاوه (۱۳۹۲)، ضرابی و همکاران (۱۳۹۱)، جهانگیری و مساوات (۱۳۹۲) مغایرت داشت.

پژوهش حاضر نشان داد که بین میزان استفاده از رسانه‌های جمعی و احساس امنیت اجتماعی رابطه معنی‌داری وجود ندارد. این نتایج با مطالعه هاشمیان‌فر و همکاران ۱۳۹۲، مختاری و همکاران ۱۳۹۱، مطابقت دارد درحالی‌که نتایج پژوهش پوریان ۱۳۸۹ نشان داد بین میزان استفاده از روزنامه و احساس امنیت اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد، به عبارتی میزان مطالعه روزنامه باعث کاهش احساس امنیت اجتماعی می‌شود. همچنین یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهد میان متغیرهای میزان تحصیلات، طبقه اجتماعی با احساس امنیت اجتماعی رابطه معناداری وجود ندارد.

با توجه به نتایج به‌دست‌آمده از پژوهش پیشنهاد می‌شود موارد زیر مورد توجه لازم قرار گیرند:

- از آنجایی که احساس امنیت اجتماعی در بین زنان کمتر از مردان است، برای افزایش احساس امنیت در بین زنان، برنامه‌ریزان دولتی و فرهنگی با تولید برنامه‌های مختلف در جهت افزایش و توسعه احساس امنیت در بین زنان و نیروی انتظامی با تأمین امنیت اماکن عمومی مثل پارک‌ها، از طریق افزایش نیرو در این اماکن و یا تأمین امنیت خیابان‌ها در شب می‌توانند باعث افزایش احساس امنیت در بین زنان شوند.

- همان‌طور که نتایج تحقیق نشان داد جوانان شاغل در مقایسه با جوانان غیر شاغل از امنیت اجتماعی بیشتری برخوردارند، بنابراین پیشنهاد می‌شود سازمان‌ها و نهادهای مختلف، برنامه‌هایی را در جهت حل مشکلات جوانان مانند اشتغال و ... داشته باشند و این مشکل را مدنظر قرار داده و برای کاهش آن برنامه‌ریزی کنند.

- با توجه به اینکه وسایل ارتباط جمعی تأثیر به‌سزایی را در بالا بردن آگاهی افراد جامعه در زمینه‌های مختلف دارند لذا پیشنهاد می‌شود که مسئولین با استفاده از رسانه‌های

جمعی مانند رادیو و تلویزیون و تهیه برنامه‌های فرهنگی-آموزشی هشدارهای لازم را برای تقویت احساس امنیت شهروندان داده و در پرداختن به امور امنیت شهروندان با مردم و رسانه‌ها به دور از هرگونه سوگیری، تقابل و همکاری لازم را داشته باشند.

- رسانه‌ها از اعلام برخی ناامنی‌ها در گوشه و کنار شهرها خودداری کنند، زیرا این خود احساس ناامنی و نگرانی را افزایش خواهد داد. ارائه آموزش‌های عمومی از طریق رسانه‌های گروهی به مردم و جوانان به منظور آشنا کردن آنان به موضوع امنیت اجتماعی و عوامل مؤثر بر آن، تولید و پخش فیلم‌های سینمایی و تلویزیونی که به موضوع امنیت اجتماعی جوانان پرداخته‌اند.

- تولید و پخش فیلم‌های سینمایی و تلویزیونی که به موضوع امنیت اجتماعی جوانان پرداخته است.

- پلیس باید با برخورد قاطع با اوباش و برهم زندگان نظم و امنیت مردم، در ارتقاء امنیت اجتماعی تلاش نماید.

- پلیس باید با تعامل فراوان با شهروندان و برقراری رابطه با مردم به خصوص جوانان به بالا بردن احساس امنیت اجتماعی کمک نماید.

فهرست منابع و مآخذ

الف) منابع فارسی

- قرآن مجید
- باپیری، امید علی؛ کمربگی، خلیل و درویشی، فرزاد (۱۳۹۴)، بررسی میزان احساس امنیت اجتماعی و برخی عوامل مرتبط با آن، فرهنگ ایلام، ۱۶ (۴۶ و ۴۷).
- بحری پور، عباس و رستگار خالد، امیر (۱۳۹۲)، بررسی رابطه بین اعتماد اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی، فصلنامه مطالعات جامعه‌شناختی جوانان، ۴ (۱۰)، ۲۶-۹.
- برژینسکی، زیگنیو (۱۳۶۹)، در جست‌وجوی امنیت ملی، ترجمه خلیل ابراهیمی، تهران، نشر سفیر.
- بنی فاطمه، حسین و سلیمی، آمینه (۱۳۹۲)، احساس امنیت اجتماعی جوانان و عوامل اجتماعی مرتبط با آن، مطالعات جامعه‌شناسی، ۳ (۱۲)، ۷۷-۵۹.
- بهیان، شاپور و فیروزآبادی، آمنه (۱۳۹۲)، بررسی عوامل مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی در شهرها، مطالعات جامعه‌شناختی شهرها، ۳ (۶)، ۱۲۲-۱۰۳.
- بیات، بهرام (۱۳۸۷)، تبیین جامعه‌شناختی احساس امنیت در بین شهروندان تهرانی (با تأکید بر نقش پرداخت رسانه‌ای و سرمایه اجتماعی)، نامه علوم اجتماعی، دانشگاه عالی دفاع ملی، ۱۶ (۳۵)، ۱۱۵-۱۳۲.
- بیات، بهرام (۱۳۸۸)، احساس امنیت اجتماعی، چاپ اول، تهران، نشر امیرکبیر.
- پوریان، عزت‌الله (۱۳۸۹)، مطبوعات، جرائم اجتماعی و احساس امنیت و آگاهی، فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی، ۱۶۳، ۲۲-۱۸۵.
- تاج‌بخش، غلامرضا؛ جوانمرد، کرم‌الله و طرفی، علیرضا (۱۳۹۲)، تحلیل رابطه بین سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی در شهر حمیدیه، فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی، ۳۳، ۱۳-۴۵.
- ترابی، یوسف و گودرزی، ایت (۱۳۸۳)، ارزش‌ها و امنیت اجتماعی، فصلنامه دانش نظامی، ۶ (۲)، تهران، دانشگاه علوم نظامی.
- جهانگیری، جهانگیر و مساوات، ابراهیم (۱۳۹۲)، بررسی عوامل مؤثر بر امنیت اجتماعی زنان، پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی، ۲ (۲)، ۵۵-۴۱.
- چلبی، مسعود (۱۳۷۵)، جامعه‌شناسی نظم؛ تشریح و تحلیل نظری نظم اجتماعی، تهران، نشر نی.
- خواجه‌نوری، بیژن و کاوه، مهدی (۱۳۹۲)، مطالعه رابطه بین مصرف رسانه‌ای و احساس امنیت اجتماعی، فصلنامه پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی، ۶، ۵۷-۷۸.
- دواس، دی‌ای (۱۳۸۳)، پیمایش در تحقیقات اجتماعی، ترجمه هوشنگ نایی، تهران، نشر نی.
- زارع شاه‌آبادی، اکبر و ترکان، رحمت‌الله (۱۳۹۰)، بررسی عوامل مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی در بین شهروندان شهر یزد، فصلنامه نظم و امنیت نظامی، ۲ (۴)، ۱۵۶-۱۳۳.
- ساروخانی، باقر (۱۳۸۰)، درآمدی بر دایرةالمعارف علوم اجتماعی، جلد دوم، چاپ سوم، تهران، انتشارات کیهان.

- صالحی، سید رضا (۱۳۸۵)، امنیت اجتماعی: ویژگی‌ها، پیامدها و مقوم‌ها، فصلنامه امنیت عمومی، سال اول، شماره ۱، صص ۳۵-۵۵.
- لک‌زایی، شریف (۱۳۸۵)، مناسبات آزادی و امنیت از دیدگاه امام خمینی (ره)، مجله علوم سیاسی، ۹، (۳۴)، ۱۳۱-۱۵۲.
- ضرابی، اصغر؛ شرفی، زکیه و زنگنه، مهدی (۱۳۹۱)، سنجش عوامل مؤثر بر احساس امنیت شهروندان شهر مشهد با تأکید بر عملکرد پلیس و رسانه‌های جمعی، فصلنامه پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی، ۲، ۱۰۵-۱۲۳.
- کامران، حسن و شعاع برآبادی، علی (۱۳۸۹)، بررسی امنیت شهری در شهرهای مرزی مطالعه موردی: شهر تایباد، فصلنامه علمی-پژوهشی انجمن جغرافیای ایران، ۸، (۲۵)، ۲۵-۴۶.
- گروسی، سعیده؛ میرزایی، جلال و شاه‌رخی، احسان (۱۳۸۶)، بررسی رابطه اعتماد اجتماعی و احساس امنیت، فصلنامه دانش انتظامی، ۹، (۲)، ۲۶-۳۹.
- گیدنز، آنتونی (۱۳۸۳)، مبانی جامعه‌شناسی، ترجمه منوچهر صبوری، تهران، نشر نی.
- مازلو، آبراهام اچ (۱۳۷۲)، انگیزش و شخصیت، ترجمه احمد رضوانی، مشهد، مؤسسه چاپ و انتشارات آستان قدس رضوی.
- ماندل، رابرت (۱۳۷۹)، چهره متغیر امنیت ملی، ترجمه پژوهشکده مطالعات راهبردی، تهران، انتشارات پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- مختاری، مریم؛ بالالی، اسماعیل؛ میرفردی، اصغر و حسینی اخگر، سیده معصومه (۱۳۹۱)، بررسی عوامل اجتماعی و فرهنگی مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی در شهر یاسوج، پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی، ۱، (۲)، ۲۱-۴۰.
- ناییبی، هوشنگ؛ خادمی، علی؛ رشنودی، بهزاد و امیری، رقیه (۱۳۹۲)، بررسی وضعیت احساس امنیت اجتماعی در بین جوانان شهر تهران، فصلنامه علوم اجتماعی، ۲۱، ۳۵-۵۴.
- نبوی، سید عبدالحسین؛ حسین‌زاده، علی حسین و حسینی، سیده هاجر (۱۳۸۹)، بررسی عوامل اجتماعی و اقتصادی مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی، جامعه‌شناسی کاربردی، ۲۱، (۴)، ۷۳-۹۶.
- نوروزی، فیض‌الله و فولادی سپهر، سارا (۱۳۸۸)، بررسی احساس امنیت اجتماعی زنان ۱۵-۲۹ ساله شهر تهران و عوامل مؤثر بر آن، فصلنامه راهبرد، ۱۸، (۵۳)، ۱۵۹-۱۲۹.
- نویدنیا، منیژه (۱۳۸۲)، شاخص‌های امنیت اجتماعی، پژوهشکده مطالعات راهبردی، تهران.
- هاشمیان‌فر، سید علی و کشاورز، زهرا سادات (۱۳۹۱)، بررسی جامعه‌شناختی گستره احساس امنیت اجتماعی در شهر اصفهان، فصلنامه پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی، ۳، ۳۹.
- هاشمیان‌فر، سید علی؛ دهقانی، حمید و اکبرزاده، فاطمه (۱۳۹۲)، تأثیر دین‌داری و رسانه‌های جمعی بر احساس امنیت اجتماعی دانشجویان، پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی، ۲، (۱)، ۷۲-۵۳.

ب) منابع لاتین

- Buzan, B.,Weaver,O. (1998). Security: A New Framework for analysis.
- CISSP (2002). Perspectives on the presidents commission to strengthen social security. Cato institute social security.,27.August 22.
- Eldrige,I. (2005). Mean little Girls.CWK Network.Inc.
- Eseman,G., Kettle,S.J. (1990).The New Australian Militarism, Undermining our Future Security Australian,Pluto Press.
- Lindstrom,M., and others (2008). Social Capital, Anticipated ethnic discrimination and self-reported psychological health: A population-based study. Social Science & Medicine, 66(1), 1-13.
- Olayiwola,R.O. (2013). Media and Secutitr in Nigeria. European Journal of Business and Social Sciences,2(9), 20-38.
- ONeill,J(2002). The Trust Fund, The Surplus,and the Real Social Security Problem, Cato Institute Social Security Paper. No,26.April 9.
- Sites,P. (1973). Control. The Basis of Social Order.New York.